

Tehnička i muzička obilježja drugog violinskog koncerta Henryka Wieniawskog

Cobenzl, Klaudija

Master's thesis / Diplomski rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Academy of Music / Sveučilište u Zagrebu, Muzička akademija**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:116:686999>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2023-05-29**

Repository / Repozitorij:

[Academy of Music University of Zagreb Digital Repository - DRMA](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU MUZIČKA AKADEMIJA

VI. ODSJEK

Klaudija Cobenzl

TEHNIČKA I MUZIČKA OBILJEŽJA
DRUGOG VIOLINSKOG KONCERTA
HENRYKA WIENIAWSKOG

DIPLOMSKI RAD ODOBRILO MENTOR

izv.prof.art. Orest Shourgot

Potpis

U Zagrebu, 1. lipnja 2020.

Sadržaj

1	SAŽETAK.....	3
1	SUMMARY.....	3
2	UVOD.....	4
3	GLAZBENI IZRIČAJ U ROMANTIZMU	4
4	HENRYK WIENIAWSKI	5
5	KONCERT ZA VIOLINU I ORKESTAR U D MOLU, OP. 22.....	9
5.1	Okolnosti nastanka djela	9
5.2	Glazbeni oblik djela	10
5.3	Muzičke i tehničke odlike koncerta.....	10
5.3.1	Prvi stavak	11
5.3.2	Drugi stavak	13
5.3.3	Treći stavak	14
6.	ZAKLJUČAK.....	15
7.	LITERATURA.....	17

1 SAŽETAK

U fokusu ovog diplomskog rada je stvaralaštvo velikog violinskog virtuozu Henryka Wieniawskog, s naglaskom na njegov *Drugi violinski koncert u d molu, op. 22*. Rad je koncipiran u tri cjeline. U prvom dijelu se nalazi kratak pregled društvenih i glazbenih prilika za vrijeme života ovog autora, dok je drugi dio u potpunosti posvećen njegovoj osobnosti i stvaralaštvu. To ujedno predstavlja i uvod u bolje razumijevanje teme ovog rada. Treći dio je pak najopsežniji ukoliko se u njemu nalazi detaljna analiza navedenog violinskog koncerta s dva aspekta – tehničkog i muzičkog.

1 SUMMARY

The focus of this thesis is artistic creation of the great violin virtuoso Henryk Wieniawski, with an emphasis on his *Violin Concerto No. 2 in D minor, Op. 22*. Thesis is conceived in three parts. First part showcases a brief overview of social and musical circumstances during the life of this composer, while the second part is entirely dedicated to his personality and creation. Therefore, this is an introduction to a better understanding of the topic of this thesis. The third part is the most comprehensive because it contains a detailed analysis of the already mentioned violin concerto with two aspects - technical and musical.

2 UVOD

Premda u široj javnosti nikad nije stekao takvu popularnost kao Niccolo Paganini, za svakog profesionalnog violinista Henryk Wieniawski jednako je važan autor i violinistički uzor. Budući da je svoje kompozicije skladao za sebe, glavna im je karakteristika virtuoznost, i za publiku neodoljiva kombinacija dramskog i lirskog izričaja.

Razlog zbog kojeg sam stvaralaštvo Henryka Wieniawskog odabrala za temu svog diplomskog rada počiva u tome što njegov *Drugi violinski koncert u d molu* jedna je od točaka mog diplomskog koncerta. Namjera mi je dakle bila da na temelju analize ove skladbe steknem temelj za dobru izvedbu.

Dodatan razlog za izbor potonje teme jest činjenica da bilo njegova capriccia, koncerti ili pak virtuozne kompozicije nezaobilazne su prilikom školovanja ili koncertne karijere violinista pa mi se ova tema činila svakako vrijednom pažnje.

Po pitanju izvora sam se u prvom dijelu rada oslonila na literaturu baveću se glazbom romantizma, dok sam drugi dio sastavila iz kombinacije literature o Wieniawskom i internetskih izvora. Budući da se treći dio rada fokusira na sam koncerte, njega sam obradila pomoću notnog teksta violinske solo dionice i klavirskog izvotka. U analizu orkestralne pratnje u ovom radu nisam ulazila ukoliko sam se odlučila fokusirati na objašnjenje tehničkih i muzičkih zahtjeva dionice solo violine.

3 GLAZBENI IZRIČAJ U ROMANTIZMU

Nakon izuzetno nemirnog 18. stoljeća koje je na društveno – političkom planu donijelo niz promjena poput jačanja građanstva, prosvjetiteljstva i stavljanja naglaska na *racio*, 19. stoljeće sa sobom donosi novo razdoblje – romantizam. Dok je klasicizam pozdravljao ravnotežu oblika i sadržaja, nadolazeći stil pak slavi povratak prema osjećajnosti i strasti. Na glazbenom polju to podrazumijeva proširenje i modifikaciju postojećih glazbenih oblika kao i težnju prema puno većoj osebujnosti u izvedbi. Upravo zbog tog razloga za vrijeme romantizma cvjeta virtuoznost čiji su nositelji ponajprije Niccolo Paganini i Franz Liszt.

Zahvaljujući stečevinama klasicizma i francuske revolucije, građanin u ovom razdoblju više nije podanik, već zadobiva sve veće slobode i društvene privilegije. To svakako znači, između ostalog, i pojačani interes za klasičnom glazbom, koja više nije predodređena samo za

gornji sloj. Širenje auditorija plodno je tlo za procvat koncertne djelatnosti. Javni glazbeni život u toku stoljeća postaje sve intenzivniji.¹ Veliki interes za koncertima klasične glazbe tako skladatelje oslobađa još od jedne ostavštine prijašnjih povijesnih razdoblja – skladanja po narudžbi plemstva. Sada na red dolazi komponiranje po individualnom nadahnuću, što svakako ide u prilog tekućeg stila obilježenog velikom sentimentalnošću.

Drugi važan element tipičan za 19. stoljeće je pak skladanje autora za vlastite potrebe kao što je to slučaj virtuozu poput Liszta, Paganinija ili Wieniawskog. Upravo zbog činjenice da se radilo o vrhunskim izvođačima, dolazi do velikog pomaka u tehničkoj zahtjevnosti njihovih kompozicija u odnosu na prijašnju pravilnu klasičnu formu.

U cilju da navedemo barem osnovna obilježja razdoblja romantizma, čiji je Wieniawski predstavnik, svakako ne smijemo izostaviti utemeljenje nacionalnih škola. One predstavljaju svojevrsni glazbeni odgovor na narodne preporode karakteristične za Europu devetnaestog stoljeća. Taj se muzički pravac očituje posebno kod slavenskih naroda, ponajprije ruskog gdje su njezini predstavnici bili Mihail Glinka, članovi tzv. Moćne petorice, pa napokon i sam Petar Iljič Čajkovskij, kao najpoznatiji autor tog razdoblja. U Češkoj su po tom pitanju najpoznatija dvojica predstavnika – Antonin Dvorak i Bedrich Smetana. Hrvatska nacionalna škola također ima svoga utemeljitelja, i je Vatroslav Lisinski, autor prve hrvatske opere *Ljubav i zloba*.

Za predstavnike skladatelja nacionalne škole tipično je da u svojim djelima koriste folklorne motive, te svoja djela obogaćuju i drugim karakteristikama narodnih melodija što dotad nije bio slučaj.

4 HENRYK WIENIAWSKI

Henryk Wieniawski, rođen 10. lipnja 1835. u Lublinu, tadašnjoj Kongresnoj Poljskoj (dio Ruske carevine), kao sin Tobiasza Pietruszke. Majka Regina Wieniawska bila je talentirana pijanistica. Premda njegovo ime isprva ne upućuje na židovsko podrijetlo, njegov se djed zvao Herschel Meyer Helman bio je brijač u židovskoj lublinskoj četvrti zvanoj Wieniawa. Henrykov otac je kasnije u cilju da se što bolje uklopi u poljsko okruženje, inspiriran nazivom kraja u kojem je živio, obiteljsko prezime promijenio je u Wieniawski. Kasnije je obitelj prešla na katoličku vjeru.

¹ Andreis, J. (1976.): *Povijest glazbe*, sv. 2, Zagreb: Liber Mladost

Njegov izniman talent za sviranje violine zamijetio je već njegov prvi učitelj Jan Hornziel. Nakon što je prilikom posjeti Varšavi češki violinist Panofka čuo malog Henryka, zaključio je kako će „*postati ime sam za sebe*“.² Kako je tadašnja Poljska nije mogla zadovoljiti potrebe školovanja tako iznimmog talenta, Wieniawski seli u Pariz. Na ovdašnjem konzervatoriju uspješno polaže prijemni ispit već kao osmogodišnjak. Studij započinje u klasi Josepha Clavela da bi ga već sljedeće godine nastavio kod Lamberta Lassarda. Studij završava već kao jedanaestogodišnjak, i to sa odličnim uspjehom. U kontekstu Pariškog konzervatorija je to nedvojbeno bio slučaj bez presedana.³

Već 1846., kao trinaestogodišnjak započinje aktivnu karijeru koncertnog umjetnika. Na tom ga putu vjerno prati mlađi brat, pijanist Jozef.⁴ U razdoblju od 1851. – 1853. koncertno djeluje u Rusiji, gdje je uz pratnju brata odsvirao oko 200 koncerata. Dvije godine nakon debija slijedi uspješna turneja u sklopu koje je osvojio publiku u Sankt Peterburgu, Helsinku, Rigi, Vilniusu i Varšavi.

Nakon što se kao violinist međunarodno afirmirao, počeo se ostvarivati i na polju kompozicije. Kako je osjetio potrebu za naobrazbom iz tog područja, 1849. se vraća na vrata Pariškog konzervatorija, gdje u klasi Hypolytta Coletta studira harmoniju.

S obzirom da je 19. stoljeće vrijeme virtuozna i njihove najveće popularnosti, Wieniawski se uspješno okušao na tom polju te izgradio respektabilnu međunarodnu karijeru solo violinista. Uz klavirsku pratnju mlađeg brata Jozefa je u razdoblju od 1851.-1853. samo u Rusiji odradio više od 200 koncerata.

S vremenom se okušao i na skladateljskom polju. Do svoje osamnaeste godine skomponirao je oko 14 djela iz svog opusa. Najznačajnije među njima su *Poloneza br. 1* kao i njegov *Prvi violinski koncert u fis molu*.⁵

Nakon što je nekoliko puta uspješno u Njemačkoj izveo potonje spomenuti koncert, njegova karijera je na uzlaznoj putanji. Osim što često uspješno nastupa na području zapadne Europe, ostvaruje i brojna poznanstva s eminentnim glazbenicima tog doba poput Antona Rubinsteina, Josepha Joachima, Heinricha Wilhelma Ernsta i drugih. U tom kontekstu 1859. nastupa kao član Beethoven Concert Society, ne samo kao violinist, već i kao violist. Iste

²<https://www.oxfordmusiconline.com/grovemusic/view/10.1093/gmo/9781561592630.001.0001/omo-9781561592630-e-0000030284?rskey=IwZ99Q#omo-9781561592630-e-0000030284-div1-0000030284.1>

³ Baker, T.. Slonimsky, N (1978.) :*Baker's Biographical Dictionary of Musicians*, New York: Schirmer Books

⁴ Jozef Wieniawski, isto kao njegov stariji brat pohađao studij klavira na Pariškom konzervatoriju a kasnije je bio student F.Liszta u Weimaru.

⁵ Grigoriev, J. (1988.): *Henryk Wieniawsky*, Moskva

godine je upoznao svoju buduću suprugu Isabellu Hampton, kojoj je posvetio jedno od svojih poznatijih djela – *Legendu, op.1.*

Poznavstvo s Rubinsteinom koji je ulagao veliki napor u unaprjeđenje glazbenih prilika u Rusiji, rezultira time da se Wieniawski sa suprugom skrasio u Sankt Petersburgu. Tu je više od deset godina života posvetio radu na oblikovanju ruske violinske škole. Osim što je i dalje nastavio djelovati kao solist, bio je i koncertmajstorom ovdašnjeg orkestra kao i gudačkog kvarteta *Ruskog glazbenog društva*. U razdoblju od 1862. – 1868. započinje također pedagošku karijeru na novoosnovanom sanktpetersbuškom konzervatoriju.

Tijekom cijelog života ne prekida aktivno koncertno djelovanje. Sljedeći veliki pothvat na tom području bila je zajednička američka turneja s Antonom Rubinsteinom. Te godine su skupa odsvirali oko 215 koncerata što je obojicu strahovito iscrpilo. Najizvođenije djelo te turneje bila je *Kreutzerova sonata* L.van Beethovena koju je publika u SAD-u imala priliku čuti oko sedamdesetak puta.⁶

U tom razdoblju već Wieniawski ima ozbiljnih zdravstvenih tegoba, međutim i dalje nastavlja sa pretjerano brzim životnim tempom. Nakon što se sa američke turneje vratio u Europu, prihvatio je mjesto profesora violine na Konzervatoriju u Briselu. Ovdje je nastavio rad Henryja Vieuxtempa, koji je također pod teretom zdravstvenih tegoba bio primoran prekinuti svoje pedagoško djelovanje. Wieniawski usput i dalje koncertno nastupa.

Već 1878. se odaziva na poziv Nikolaja Rubinsteina te nastupa u sklopu Ruskih koncerata prilikom svjetske izložbe. Ovdje je izveo upravo svoj *Drugi koncert za violinu i orkestar u d molu, op.22* te *Sjećanje na Moskvu*. Njegovi ozbiljni srčani problemi u ovom razdoblju uzimaju maha, no on unatoč tome pristaje nastupiti u Londonu i Berlinu. Kada je krajem 1878. trebao izvesti svoj *Koncert u d molu*, pao je u nesvijest.

Radi loših financijskih prilika, narušenog zdravlja nastavlja svoju turneju po Rusiji. Sljedeća neprilika tako dolazi već u prosincu 1878. kada je primoran prekinuti izvedbu *Kreutzerove sonate* već nakon prvog stavka. Iz bilježaka njegovih suvremenika je očigledno kako njegov virtuoзитet i dalje bio neupitan kada se zdravstveno dobro osjećao.

⁶ Baker, T.. Slonimsky, N (1978.) :*Baker's Biographical Dictionary of Musicians*, New York: Schirmer Books

Početakom 1879. je krenuo na rusku turneju prilikom koje mu se pridružila belgijska operna pjevačica Desirée Artôt, ali već nakon mjesec dana završava u bolnici u Odesi. Uskoro se opravio te je u tom gradu priredio oproštajni koncert .

Krajem 1879. bio je ponovo hospitaliziran, a početkom 1880. ga je na svoje luksuzno imanje primila Nadežda von Meck, poznata kao dugogodišnja pokroviteljica Petra Ilijiča Čajkovskog. Osim jako lošeg zdravstvenog stanja, Wieniawskog je dodatno opterećivala i neizvjesna financijska situacija, budući da mu je životno osiguranje bilo pred istek. Da podmiri te financijske obaveze, njegovi su prijatelji u Petrogradu organizirali humanitarni koncert. Henryk Wieniawski umro je 31. ožujka 1880, samo dva mjeseca pred rođenje njegove najmlađe kćeri Irene. Pokopan je na groblju Powązkowski u Varšavi.⁷

Stil i šarm violinskog umijeća Henryka Wieniawskog ležao je u uravnoteženoj kombinaciji precizne francuske škole i slavenske osjećajnosti. Suvremenici tvrde kako je publiku naizmjenice očaravao briljantnom tehnikom ili ganuo do suza. Nedvojbeno, u ovom radu govorimo o jednome od najvećih violinista 19. stoljeća uz Paganinija, Sarasateu, Ernsta i Vieuxtempa.⁸ Njegova autorska djela prožeta su tehničkom zahtjevnosću u stilu Paganinija i slavenske lirike. Također je u njima upečatljiva još jedna odlika tadašnjih skladatelja – narodna pripadnost. Kod Wieniawskog vidljiva je u njegovim mazurkama i polonezama.

O kakvom se violinistu radilo, najbolje možemo shvatiti iz riječi Sama Franka koji je sam bio vrstan violinist pariškog orkestra. Pedeset godina nakon što je s orkestrom pratio Wieniawskog je proglasio: „*Njegovo me je sviranje fasciniralo. Nikad nisam nikoga čuo svirati poput njega, ni prije, ni poslije. Njegov topao ton, izraziti temperament, savršena tehnika, fascinirajući elan - sve me to na neki način hipnotiziralo.*“⁹

⁷Blume, F., Finschier, L. (2007.) *Die Musik in Geschichte und Gegenwart: allgemeine Enzyklopädie der Musik.* Stuttgart: Bärenreiter, Metzler.

⁸Baker, T. Slonimsky, N. (1978.) *Baker's Biographical Dictionary of Musicians.* New York: Schirmer Books,

⁹Stanley, Sadie, Tyrrel, J. (2001.) *The New Grove Dictionary of Music and Musicians.* London, Macmillan Publishers Limited,

5 KONCERT ZA VIOLINU I ORKESTAR U D MOLU, OP. 22

5.1 Okolnosti nastanka djela

Iako je Wieniawski skoro do zadnjih dana svoga života aktivno nastupao, za vrijeme svog kratkog života je za sobom ostavio nekoliko nezaobilaznih skladbi violinske literature. Pod tu se kategoriju svakako ubraja njegov *Drugi koncert za violinu i orkestar u d molu, op.22*. Nastao je u izuzetno uspješnom periodu, kada je za sobom već imao dugogodišnju uspješnu solističku karijeru te osim toga disponirao i priličnim skladateljskim iskustvom. Drugi koncert je napisan kada je djelovao u Sankt Petersburgu. Činjenicu da je u tim godinama najviše napredovao na skladateljskom području podupire upravo to što iz tog razdoblja osim ovog koncerta datiraju i *Briljantna poloneza u A duru* i *Etudes – caprices op 18*.

Koncert je premijerno izveden 27. studenog 1862. pod ravnanjem Nikolaja Rubinsteina. O koliko se uspješnoj premijeri radilo govori dopis kritika Cuia koji je dva dana nakon izvedbe pisao prijatelju Balakirevu: „*Još nisam došao k sebi koliko mi se dojmio njegov prvi Allegro.*“¹⁰

Gotovo se svi violinisti slažu da tipična odlika ovog koncerta je njegova svirljivost. Dakle unatoč neospornoj tehničkoj zahtjevnosti, u njemu očituje činjenica da je autor sam do tančine, iz vlastitog iskustva poznao instrument za koji je koncert namijenio. Za razliku od autora drugih poznatih violinskih koncerata poput Čajkovskog i Brucha koji su se prilikom pisanja solo dionice konzultirali s profesionalnim violinistima, ovdje je na djelu slučaj kada je sam autor vrhunski izvođač.¹¹

¹⁰<https://www.oxfordmusiconline.com/grovemusic/view/10.1093/gmo/9781561592630.001.0001/omo-9781561592630-e-0000030284?rskey=6RIJz#omo-9781561592630-e-0000030284-div1-0000030284.1>

¹¹Poznata je činjenica da Čajkovski je prilikom pisanja violinskog koncerta u D duru potražio pomoć Iosifa Koteka, dok je oblikovanju violinske dionice Bruchovog koncerta u g molu uvelike pomogao Joseph Joachim.

5.2 Glazbeni oblik djela

Koncert ovisno o izvedbi prosječno traje oko 23 minute te se sastoji od standardnih triju stavaka,

I Allegro moderato

II Romance

III Allegro con fuoco – Allegro moderato (a la Zingara),

ali njihova unutarnja struktura djelomično odmiče od uobičajenih pravila.

Prvi stavak je komponiran u d molu – osnovnom tonalitetu. Iako sadrži neke elemente sonatnog oblika, radi nekolicine odstupanja od uvriježenih pravila komponiranja, može ga se svrstati pod vrstu slobodnog fantazijskog oblika s elementima sonatnog oblika. Toj tvrdnji najviše ide u prilog činjenica da glavna tema nastupa na početku solo dionice u raznim tonalitetima čak nekoliko puta, da bi tek onda na red došla druga tema. Zanimljiv je ovdje izostanak reprize, koju nadomješta *coda* solo violine a nakon koje slijedi orkestralna *coda*. Budući da drugi stavak se na prvi nadovezuje *attaca*, orkestralna *coda* zapravo služi kao uvod drugom stavku.

Romance, drugi stavak komponiran je u B duru te ima karakteristike oblika velike trodijelne pjesme (ABA). Premda u standardnim udžbeničkim primjerima bi dio B trebao donositi novu motivičku građu, ovdje je sačinjen od sadržaja dijela A. Traženi kontrast u karakteru autor pak postiže promjenom muzičkom karaktera.

Po pitanju analize trećeg stavka se neosporno radi o obliku ronda: ABACABAC. Ovak stavak počinje kratkom virtuosnom kadencom koja muzički atraktivno pripremi nastup teme A. Upravo činjenicu da skladatelj koristi kadencu na početku stavka, možemo protumačiti kao svojevrsan razvoj oblika i unaprijeđenje klasičnih skladateljskih postupaka. Upravo takve postupke su tipične za skladatelje razdoblja romantizma, što spominjem u prethodnom poglavlju.

5.3 Muzičke i tehničke odlike koncerta

Kako je prethodno navedeno, autor je kao violinist poznao detaljno prirodu instrumenta pa je u ovom dijelu često kombinirao efektne, tehnički zahtjevne postupke poput slijeda

dvozvuka i trozvuka, *scaccata* te brzog *sautille* sa senzibilnim lirskim dijelovima. Upravo te za violinu tipične pjevne dijelove podupire i orkestar sa svojom dionicom. To je uočljivo najviše u prvom stavku gdje orkestar prvi iznosi glavnu temu u opsežnoj introdukciji. Orkestar dakle osobito u prvom stavku nema samo prateću funkciju, već aktivno sudjeluje u izgradnji motivičke građe.

5.3.1 Prvi stavak

Glavna tema nije osobito tehnički zahtjevna, već zbog svog dramskog naboja zahtjeva perfektnu intonaciju te konstantan *vibrato* koji intenzivira svakim njezinim ponavljanjem.

The image displays a musical score for the first movement, consisting of three systems of staves. The first system (measures 63-70) features a vocal line with the lyrics "dolce ma sotto voce" and a piano accompaniment. The second system (measures 70-75) continues the piano accompaniment with dynamic markings *p* and *f*. The third system (measures 75-80) shows the piano accompaniment with dynamic markings *mf* and *f*. The score includes various musical notations such as notes, rests, and articulation marks.

Primjer: 5.3.a

Druga, kontrastna tema je u odnosu na glavnu mirnija, spokojnija te se njezin motiv osim prvog stavka pojavljuje i u trećem Allegro a la Zingara. Po pitanju tehničke zahtjevnosti se ne radi o teškom materijalu. Njezin zahtjevi leže u mogućnosti izvedbe kvalitetnog *piana* te u vještini produhovljene muzičke izvedbe.

156 *p semplice*

pp Horn I

pp Cello

161 *pp*

Primjer: 5.3.b

Tehnički najzahtjevniji dio prvog stavka na red dolazi u *codi*. Ovdje je očigledno da analiziramo koncert iz razdoblja virtuoznosti. Ovaj zadnji dio prvog stavka sadrži pregršt pasaža dvohvata, *arpeggia*, *staccata* „na gore“, akcenata, oktavnih hvatova a te brzih dijelova gdje je cilj da izvođač pokaže svoju vještinu sviranja instrumenta.

221 *p*

p

225 *p* *f*

Primjer: 5.3.c

5.3.2 Drugi stavak

U *Romanzi* do izražaja dolazi najviše potonje spominjana slavenska pjevnost. Premda stavak sam po sebi ne sadrži tehnički iscrpne dijelove, od interpreta se ovdje traži smislenost i zrelost izvedbe te kvalitetan ton.

A dio je sačinjen od simetrične periode u kojima autor koristi gotovo identični ritam, dok postoji razlika u melodiji.

Primjer 5.3.2. d

B dio je sastavljen od motivički sličnog materijala. Za daljnji razvitak motiva je ovdje važna alteracija u 9. i 10. taktu pomoću koje autor prelazi u drugi tonalitet.

Primjer 5.3.2. e

5.3.3 Treći stavak

Treći stavak počinje sa energičnim uvodom - *Allegro con fuoco* koji je sačinjen od kombinacije orkstralnog tremola i solo pasaža violine.

1 *Allegro con fuoco*

Primjer: 5.3.3.f

Nakon toga slijedi dio *Allegro moderato (A la zingara)* o osnovnom d molu. Riječ je o zaigranom, *sautille* virtuosnom dijelu koji se provlači kroz stavak još nekoliko puta fragmentirano u raznim tonalitetima.

37 *Allegro moderato (alla Zingara)*

44

Primjer: 5.3.3.g

U B dijelu skladatelj koristi motiv iz 1. stavka. I ovaj put se radi o kontrastnom lirskom dijelu koji motivički i muzički čini suprotnost dramski nabijenom A dijelu.

Primjer: 5.3.3.h

102 *rit*

poco più tranquillo

108

C dio karakterno je različit u odnosu na A i B dio. Radi se o materijalu plesnog naboja prilikom kojeg autor koristi efekte dvohvata i *staccato* štrih.

Primjer: 5.3.3.i

6. ZAKLJUČAK

Henryk Wieniawsky bio je neosporno velika osobnost u povijesti violinizma. Osim toga vrijedan je i njegov skladateljski opus koji zbog atraktivne kombinacije virtuoznih pasaža i lirskih dijelova podjednako intrigira stručnjake i laičku publiku.

Činjenica da se radi o jednom od rijetkih virtuoza koji su pisali skladbe za svoj instrument čini njegova dijela obaveznim gradivom prilikom školovanja violinista. Na tom se području osobito ističe njegov *Drugi koncert za violinu i orkestar d mol, op. 22* koji sam analizirala u ovom radu. Koncert ima standardna tri stavka. Skladatelj u njemu koristi mnoge virtuozne elemente sviranja violine poput *staccata* „na gore“, *sautille*, brojnih dvohvata i efektnih brzih pasaža. Atraktivnost i tehnička vrijednost ovog dijela međutim ne počiva samo u njegovoj neospornoj tehničkoj zahtjevnosti, već u postignutoj ravnoteži između virtuoznih pasaža i romantične lirike. Upravo zbog toga ga u repertoaru ima velika većina svjetski priznatih violinista poput Shloma Mintza, Maxima Vengerova, Joshue Bella i drugih. Ovaj je koncert također jedna od obaveznih točaka na *Međunarodnom natjecanju Henryka Wieniawskog* koje se u poljskom Poznanju redovito odražava svako pet godina već od 1935. Iz

svih potonje navedenih činjenica proizlazi da unatoč kratkom životu, Henryk Wieniawsky za sobom je ostavio vrijednu glazbenu ostavštinu iz koje će znanje crpiti još mnoge generacije mladih violinista i u čijoj će ljepoti uživati dalje uživati publika u brojnim koncertnim dvoranama diljem svijeta.

7. LITERATURA

1. Andreis, Josip; *Povijest glazbe*, sv. 2, Zagreb: Liber Mladost, 1976.
2. Blume, Friedrich., Finschier, Ludwig: *Die Musik in Geschichte und Gegenwart: allgemeine Enzyklopädie der Musik*, Stuttgart, Bärenreiter, Metzler, 2007.
3. Baker, Theodore, Slonimsky, Nicolas: *Baker's Biographical Dictionary of Musicians*, New York, Schirmer Books, 1978.
4. Grigoriev, Jurij: *Henryk Wieniawsky*, Moskva, 1988.
5. Stanley, Sadie, Tyrrell, John: *The New Grove Dictionary of Music and Musicians*, sv.2, London, Macmillan Publishers Limited, 2001.

Notni materijali:

Wieniawski, Henri. Second Concerto in D minor: for violin and piano USA: G. Schirmer, Inc., 1940.

Internetski izvori:

<https://www.oxfordmusiconline.com/grovemusic/view/10.1093/gmo/9781561592630.001.0001/omo-9781561592630-e-0000030284?rskey=IwZ99Q#omo-9781561592630-e-0000030284-div1-0000030284.1>